

נשמת • NISHMAT
מדרשה גבוהה ללימודי
תורה לנשים
ע"ש ג'ינו שוטנשטיין (ע"ר)

THE JEANIE SCHOTTENSTEIN
CENTER FOR ADVANCED
TORAH STUDY FOR WOMEN

רח' ברל לוקר 26 א', שכונת פת, ירושלים 93282 • טל' 02-640-4333 • פקס 02-640-4353
26A Berel Locker St., Pat Neighborhood, Jerusalem 93282 • Tel: (02) 640-4333 • Fax: (02) 640-4353

ההתגלות בחורב [י"ט, ח-יח]

פרק י"ט פותח באיום על חיי אליהו, שבגללו הוא נאלץ לנוס על נפשו למדבר. ה' מבקש להצילו מייאושו, ומוביל אותו להר חורב. שם זוכה אליהו להתגלות מיוחדת במינה, שכוללת התפרצות של איתני הטבע, ובסופה מקבל אליהו שלוש שליחויות: משיחתו של חזאל למלך ארם, משיחת יהוא למלך ישראל ומשיחת אלישע לנביא תחתיו.

1. פעמיים נשאל אליהו אותה שאלה, ופעמיים ענה אותה תשובה. מדוע חוזרת השאלה, ומה היתה הציפיה לשינוי בתשובה השנייה? ראו את דברי המדרש [שיר השירים רבה פרשה א]: 'ויאמר קנא קנאתי לה' אלהי ישראל כי עזבו בריתך בני ישראל', אמר לו הקדוש ברוך הוא בריתי, שמא בריתך? ואת מזבחותיך הרסו'. אמר לו מזבחותי, שמא מזבחותיך? ואת נביאיך הרגו בחורב', אמר לו נביאי, ואת מה איכפת לך? אמר לו 'ואותר אני לבדי ויבקשו את נפשי לקחתה'.

2. אליהו זכה להתגלות מיוחדת במינה בחורב. נסו לשער מדוע התגלה ה' באופן זה, ומה נועדה התגלות זו ללמד את אליהו? האם למד את הלקח? ראו את דברי הרד"ק והרלב"ג, ובדקו כיצד מפרש כל אחד את תפקיד ההתגלות:
רד"ק: יש לשאול מה היה כל זה הענין ולא אמר לו מה יעשה עד שהביאו אל הר חורב והראה לו כל זה הכבוד, והנראה בעיני כי כל זה היה גמול המעשה הטוב שעשה בהר הכרמל וקדש שם ה' בתוך בני ישראל והחזירם למוטב עד שאמרו כלם ה' הוא האלהים ה' הוא האלהים והרגו נביאי הבעל גמלו האל בצדקו והביאו אל מקום הכבוד עם פלא גדול שעשה עמו בדרך והראה לו כל הכבוד הזה וצריך להתבונן ברוח וברעש וכאש ובקול דממה דקה:

רלב"ג: אחרת כי בתחלה בא אליו דבר ה' על דרך הנבואה ושאל לו ה' יתברך מה לך פה אליהו ואע"פ שכבר ידע זה ה', על דרך אמרו לקין אי הבל אחיך. והנה השיב אליהו כי הוא מקנא לה' כי בני ישראל עזבו את ברית התורה והרסו מזבחות ה' כי לא רצו לעבוד כי אם אלהים אחרים והרגו נביאי השם בחורב כי כבר הרגה אותם איזבל כמו שקדם ונשאר אליהו לבדו מן הנביאים הידועים לה ובקשה להרוג אותו וכאילו שאל מה' על זה שיקום נקמתו על אלו הרעות שעשו ישראל והנה קרה זה לאליהו מרוב כעסו על חטאת ישראל אז אמר לו ה' שיצא ויעמוד בהר לפני ה', כי כשיראה לו כבוד ה' אז יצא מהמערה. וידמה שכבר עשה זה הש"י כדי שיבשק אליהו רחמים על ישראל לא שיתפלל להשחיתם על רוע מעלליהם כי היה רצון הש"י להאריך להם אפו כדי שישבו אליו ולזה הראה לו הדברים המשחיתים כמו הרוח הגדולה והחזקה שהיא מפרקת הרים ומשברת סלעים, ולא היה ברוח ה' כי אין מדרך הש"י שיביא הרעות אם לא לתכלית שיגיע מהם טוב ולפי שנתבאר לש"י שלא יהיו מקבלים תוכחת לא רצה לענשם על אלו החטאים לפי מה שראוי אבל המתין להם אם ישבו מדרכם הרעה, והנה היה אחר הרוח רעש והוא מזיק כי הוא כלי להפכת הארצות, וזכר ג"כ שלא ברעש ה' כמו שזכרנו ברוח... וידמה כי מרוב כעס אליהו על רוב חטאת ישראל לא שם אל לבו להבין את דבר המראה הזאת ולזה השיב אופן שאמר בראשונה:

3. לאחר תשובתו השנייה לה' קיבל אליהו שלוש משימות. מה משותף לשלושתן? חישבו - האם ניתן לראות בכך התייחסות לדבריו? ראו את דברי המכילתא דרבי ישמעאל, [פסחא, א]: 'אליהו תבע כבוד האב ולא כבוד הבן, שנאמר קנא קנאתי ליי' אלהי צבאות וגו'. ומה נאמר שם? ויאמר ה' אליו לך שוב

לדרכך מדברה דמשק... ואת אלישע בן שפט תמשח לנביא תחתיך' שאין תלמוד לומר לנביא תחתיך אלא שאי
איפשי בנבואתך'.

4. סיפור ההתגלות בחורב מקביל בפרטים רבים להתגלות למשה בסיני. נסו להתמקד בהבדלים
העיקריים בין ההתגלויות, ובעיקר ביחסו של אליהו לישראל מול יחסו של משה לישראל בשהותם
בהר.